

ELS CRÍTICS

literatura
ÀLEX MILIAN

L'andorrà Albert Villaró (la Seu d'Urgell, 1964) presenta 'La companyia nòrdica' (Columna, 2020), una inoblidable novel·la d'aventures, situada als Pirineus i Prepirineus durant la Primera Guerra Carlina (1837): la història de quatre singulars personatges que investiguen les misterioses mort de diversos grups de soldats.

Una aventura clàssica pel Pirineu màgic de Villaró

La companyia nòrdica

ALBERT VILLARÓ

Columna
Barcelona, 2020
380 pàgines

Un context històric d'enfrontament bèl·lic (la Primera Guerra Carlina), el nostre escenari més monumental (els Pirineus), uns inexplicables assassinats col·lectius, misterioses forces de la natura i màgiques llegendes de la muntanya catalana. Albert Villaró ha elegit uns ingredients deliciosos i els ha sabut combinar amb talent narratiu i molta cura per la llengua.

Villaró és un fabulador —això ja ho sabem— però és també un escriptor amb voluntat d'estil i un amant de les paraules en extinció i de les descobertes etimològiques, que, en aquesta novel·la són divertides i enlluernadores. Algú recordava que *cadàver* ve de les síl·labes inicials del llatí *carnis data vermibus* ('la carn oferta als cucs'), una invenció, com recorda un personatge de la novel·la, "d'Isidor el got, bisbe sant de Sevilla, venerabilíssim home, el més savi del seu temps, il·luminador dels temps foscos"?

L'autor construeix uns personatges de novel·la clàssica d'aventures i els aplega a *La companyia nòrdica* en un

grup d'increïble química narrativa: Un prussià procarlí d'origen català, un estrofolari monjo de Montserrat amb coneixements científics, un metge isabelí escèptic i una atractiva i rebel guia —filla d'un tractant d'animals— que coneix tots els camins dels Pirineus i Prepirineus. Alguns d'aquests protagonistes, com el prussià que explica la història en primera persona i ulls d'estranger, Ulrich von Wilamovitz, són personatges reals. Concretament, Von Wilamovitz va ser un militar prussià, amb grans coneixements de botànica i intèrpret de violí, que realment vingué a Catalunya a lluitar al bàndol dels carlistes.

Això permet a Villaró un joc clàssic per donar veracitat al text: un pròleg on l'autor troba el manuscrit de Von Wilamovitz. A pesar de ser un recurs conegut, Villaró aconsegueix un immillorable text introductori, la porta ideal a una novel·la fascinant pel ritme, la intel·ligència dels diàlegs, la força dels personatges i la potència dels elements: perquè la natura —amb els llamps, les centelles i els meteors— hi té un paper tan important com la màgia.

Més enllà de Perucho

La companyia nòrdica —que no és el nom del grup protagonista de perseguïdors dels misteriosos assassins sinó els perseguïts— ha estat comparada a *Les històries naturals* de Joan Perucho. Sens dubte, comparteix amb ella la ubicació d'uns successos —aparentment?— sobrenaturals en el context de la Guerra Carlista, i també el viatge dels protagonistes per contrades indòmites del país, però segueix viaranyos que beuen de les fonts més internacionals i populars del segle XX i XIX. Si Perucho esprenia el mite de Dràcula barrejant-lo amb els dips de Pradip, per la novel·la d'Albert Villaró hi passejaren les llegendes del comte Arnau i del Parellops, i les històries tindran a voltes aromes a lectures clàssiques com *Les aventures del baró de Munchausen* de Raspe o *Sleepy Hollow* de Washington Irving —fins i tot, més remotament, recordarà detectius clàssics com el Pare Brown.

Albert Villaró entra a poc a poc dins d'aquesta aventura inoblidable —tan a poc a poc com l'Ulrich von Wilamovitz entra per Andorra— i pas a pas, pàgina a pàgina, va marcant les característiques de la seva proposta. Una mirada estrangera, que permet una descripció impressionista del país —de la gent, del paisatge, dels costums, de la misèria—; una llengua riquíssima que rescata vocabulari en perill de l'alta muntanya; un recorregut per les llegendes de les terres pirinenques —i més enllà—; una divertidíssima col·lecció de personatges i situacions, i un joc molt intel·ligent entre els fets històrics i el camí de la companyia nòrdica. Això, sense esmentar l'alternança de les històries explicades pel narrador i les cartes a la seva estimada (a la qual llança epítets tan dolçament diversos com “culleradeta d'arrop”, “tupinet meu”, “gerricó de mel” o “pardaleta”).

En temps de pandèmia —i per molts anys de salut futura—, *La companyia nòrdica* és i serà de les novel·les que permeten submergir-se per complet en un altre món, aïllar-se, reflexionar i divertir-se, gaudint de la llengua i oblidant-se de la resta.

Un viatge imperdible a la màgia de les muntanyes i la literatura.

@alexmilianbeser

EUROPA PRESS

**LA RESISTÈNCIA ARMADA
CONTRA EL FRANQUISME
(1936-1965)** de PELAI PAGÈS (Dir.)

NOVETATS 3i4
Edicions Tres i Quatre / València

Pots seguir-nos a **Facebook** i **Twitter**
Visita la nostra botiga virtual en **www.tresiquatre.cat**